

אם יש גן – עדן...

זרקור לעומק

נרטיב, מיתוס, אתוס...

לעמוד בפיתוי – משימה פשוטה?

הנפילה?

א וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חַיֵּית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִשָּׁה אֲף־כִּי-אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ
הַגֶּן? **ב** וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-הִנָּחַשׁ מִפְּרִי עֵץ-הַגֶּן נֹאכֵל. **ג**
וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֶּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ.
וְלֹא תִגְעוּ בוֹ **ד** וַיֹּאמֶר הִנָּחַשׁ אֶל-הָאִשָּׁה **לֹא-**
מוֹת תָּמּוּתוּן. ה כִּי יֵדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ.
וְנִפְקָחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע. **ו** וַתֵּרָא
הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֶאֱכָל וְכִי תֹאמָה-הוּא לְעֵינַיִם וְנִחְמָד
הָעֵץ לְהִשְׁכִּיל וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכֵל וַתֵּתֶן גַּם-לְאִישָׁהּ עִמָּה
וַיֹּאכֵל. **ז** וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֲרֻמִּם הֵם וַיִּתְּפְרוּ
עָלֶיהָ תְּאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת.

הבירור (אלוהים כמנהל בי"ס... של החיים)

ח וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגֶּן לְרוּחַ הַיּוֹם
וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ
הַגֵּן. **ט** וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים אֶל-הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ
אֵיכָה?! **י** וַיֹּאמֶר אֶת-קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַּגֶּן וְאִירָא כִּי-עִירָם
אַנֹכִי וְאֶחָבָא. **יא** וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עִירָם אֶתָּה
הַמֶּן-הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבִלְתִּי אֲכָל-מִמֶּנּוּ אַכְלֶתָ?! **יב**
וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הוּא נָתַנָּה-לִּי
מִן-הָעֵץ וְאֹכֵל. **יג** וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה-זֹּאת
עָשִׂיתָ? - וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הִנָּחֵשׁ הַנְּשִׂאֲנִי וְאֹכֵל.

מדוע הם לא פוקחים אחריות?

מדוע אם האשה ואם האיש
מנסים להתחמק מהאחריות
ולעצור אותה על מישהו
אחר? מה לה מציץ על כח
ההתפתחות שלהם?

ענישה או התפתחות הכרחית?

יד וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים אֶל-הַנָּחַשׁ כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אֲרוּרָה אַתָּה
מִכָּל-הַבְּהֵמָה וּמִכָּל חַיַּית הַשָּׂדֶה עַל-גִּחְוֹנְךָ תֵּלֵךְ וְעָפָר תֹּאכַל
כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ. **טו** וַאֲיֵבָה אֲנִשִּׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ
וּבֵין זֶרְעָהּ הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עֲקֵב.

טז אֶל-הָאִשָּׁה אָמַר הָרְבָּה אֲרֻבָּה עֲצָבוֹנְךָ וְהִרְנֶה בְּעָצֶב
תֵּלְדִי בָנִים וְאֶל-אִישׁךָ תִּשְׁקָתִי וְהוּא יִמְשָׁל-בָּךְ.

יז וְלָאָדָם אָמַר כִּי-שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וַתֹּאכַל מִן-הָעֵץ אֲשֶׁר
צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה הָאָדָמָה בְּעִבּוּרָךְ
בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. **יח** וְקוֹץ וְדִרְדָּר תַּצְמִיחַ לָךְ
וְאָכַלְתָּ אֶת-עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. **יט** בְּזַעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם עַד
שׁוּבְךָ אֶל-הָאָדָמָה כִּי מִמֶּנָּה לָקַחְתָּ כִּי-עָפָר אַתָּה וְאֶל-עָפָר
תָּשׁוּב.

הגירוש/שילוח

כ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הוּא הִיְתָה אִם כָּל-
חַי. **כא** וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתִנּוֹת עֹר
וַיַּלְבִּשֵׁם.

כב וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לַדַּעַת
טוֹב וָרָע וַעֲתָה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם. **כג** וַיִּשְׁלַחַהּ ה' אֱלֹהִים מִגֵּן-עֵדֶן
לְעַבֵּד אֶת-הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִנֶּשֶׁם. **כד** וַיִּגְרֹשׁ אֶת-
הָאָדָם

וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגֵן-עֵדֶן אֶת-הַכְּרָבִים וְאֵת לֵהִט הַחֶרֶב
הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשֹׁמֵר אֶת-דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים.

מהו עץ הדעת טוב ורע?

תניא, אילן שאכל ממנו אדם הראשון,
רבי מאיר אומר: גפן היה, שאין לך דבר שמביא יללה על האדם
אלא יין, שנאמר (בראשית ט') "וישת מן היין וישכר".
רבי נחמיה אומר: תאנה הייתה שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו,
שנאמר (בראשית ג') "ויתפרו עלה תאנה".
רבי יהודה אומר: חיטה הייתה שאין התינוק יודע לקרות אבא
ואמא עד שיטעום טעם דגן.
(תלמוד בבלי, מסכת ברכות, דף מ', עמוד א')

רבי אבא דעכו אומר: אתרוג היה, שהוא דכתיב (בראשית ג')
"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל", אמרת, צא וראה איזהו אילן
שעצו נאכל כפריו? ואין את מוצא אלא אתרוג.
(בראשית רבה פרשה ט"ו פסקה ז')

איזו דעת יש בעץ הדעת
טוב ורע?

האם אנו יודעים "טוב
ורע"? כיצד? האם תמיד?

לסיכום

מה אנתנו פוקחים מאיחוד?
סיפור אן-עצן?

